

3.søndag i Åpenbaringstiden

17.januar 2021

En preken som ikke blir holdt i

Uranienborg kirke

Vikarprest Marit Slagsvold

Jesus fikk nå vite hva fariseerne hadde hørt: at han vant flere disipler og døypte flere enn Johannes. ² Riktignok var det ikke Jesus selv som døypte, men disiplene hans. ³ Da forlot han Judea og dro igjen til Galilea. ⁴ Han måtte reise gjennom Samaria, ⁵ og der kom han til en by som het Sykar, like ved det jordstykket Jakob ga sin sønn Josef. ⁶ Der var Jakobsilden. Jesus var sliten etter vandringen, og han satte seg ned ved kilden. Det var omkring den sjette time.

⁷ Da kommer en samaritansk kvinne for å hente vann. Jesus sier til henne: «La meg få drikke.» ⁸ Disiplene hans var nå gått inn i byen for å kjøpe mat. ⁹ Hun sier: «Hvordan kan du som er jøde, be meg, en samaritansk kvinne, om å få drikke?» For jødene omgås ikke samaritanene. ¹⁰ Jesus svarte: «Om du hadde kjent Guds gave og visst hvem det er som ber deg om drikke, da hadde du bedt ham, og han hadde gitt deg levende vann.» ¹¹ «Herre», sa kvinnen, «du har ikke noe å dra opp vann med, og brønnen er dyp. Hvor får du da det levende vannet fra? ¹² Du er vel ikke større enn vår stamfar Jakob? Han ga oss brønnen, og både han selv, sønnene hans og buskapen drakk av den.» ¹³ Jesus svarte: «Den som drikker av dette vannet, blir tørst igjen. ¹⁴ Men den som drikker av det vannet jeg vil gi, skal aldri mer tørste. For det vannet jeg vil gi, blir i ham en kilde med vann som veller fram og gir evig liv.» ¹⁵ Kvinnen sier til ham: «Herre, gi meg dette vannet så jeg ikke blir tørst igjen og slipper å gå hit og hente opp vann.»

¹⁶ Da sa Jesus til henne: «Gå og hent mannen din og kom så hit.» ¹⁷ «Jeg har ingen mann», svarte kvinnen. «Du har rett når du sier at du ikke har noen mann», sa Jesus. ¹⁸ «For du har hatt fem menn, og han du nå har, er ikke din mann. Det du sier, er sant.» ¹⁹ «Herre, jeg ser at du er en profet», sa kvinnen. ²⁰ «Våre fedre tilba Gud på dette fjellet, men dere sier at Jerusalem er stedet der en skal tilbe.» ²¹ Jesus sier til henne: «Tro meg, kvinne, den time kommer da det verken er på dette fjellet eller i Jerusalem dere skal tilbe Far. ²² Dere tilber det dere ikke kjenner, men vi tilber det vi kjenner, for frelsen kommer fra jødene. ²³ Men den time kommer, ja, den er nå, da de sanne tilbedere skal tilbe Far i ånd og sannhet. For slike tilbedere vil Far ha. ²⁴ Gud er ånd, og den som tilber ham, må tilbe i ånd og sannhet.» ²⁵ «Jeg vet at Messias

kommer», sier kvinnen – Messias er det samme som Kristus – «og når han kommer, skal han fortelle oss alt.» ²⁶ Jesus sier til henne: «Det er jeg, jeg som snakker med deg.» (Joh 4,1-26)

Kvinne, vann, brønn, mann.

Noe av det beste jeg vet er ærlige menneskemøter – her med selveste Jesus, omtalt som «Guds gave». En fortelling om kvinnen ved brønnen som når hun blir sett og bekreftet som den hun er, forvandles fra å være utstøtt og skamfull, til å bli oppreist og frigjort. Om hvordan endring kan skje når vi eier våre erfaringer og blir sanne som oss selv, helt unike, helt ulike – skapt og elsket av Gud.

Det er så mye å ta av i fortellingen, av godt og innviklet. Hver gang jeg leser den blir jeg opptatt av noe nytt, jeg er spent på hva det blir denne gangen. Lese og lese om igjen, la den synke, surre i meg, i hele kroppen – se hva som dukker opp, hva som er av interesse, til nytte og glede nå.

Jeg liker at fortellingen på ett plan er enkel, om en kvinne og en mann, to fremmede og forskjellige, som møtes tilfeldig og opplever at en hverdagslig og litt kronglete samtale utvikler seg til noe annet, noe uventet og overraskende. På et annet plan er samtalen komplisert og forvirrende, inntil det ubegripelige; alt snakket om vannet, ånden og det evige liv. Litt som livet selv, konkret og enkelt, fra dag til dag, situasjon til situasjon, og samtidig så sammensatt og uutgrunnet. To deler av virkeligheten som når vi slipper litt taket og åpner oss for det, henger sammen og befrukter hverandre. Som vannet i fortellingen, som forbinder kropp og ånd, øyeblikk og evighet.

Jeg liker også at kvinnen og Jesus er alene. Min opplevelse er at når Jesus viser seg og åpenbarer noe om hvem han er, er det fullt av folk rundt ham. Folksomt. Forståelig nok, og også fint – at mange er vitne til hans viktige budskap og gode gjerninger. Samtidig tar jeg meg i å synes at det er litt slitsomt, kanskje er det på Jesu vegne, som også blir sliten, eller på egne: jeg elsker å møtes én til én, ansikt til ansikt, som muliggjør én samtale, utforsking og utveksling, frem og tilbake, mot økt forståelse. Ved brønnen er de bare to, eller vi er tre – for også vi får være med inn i møtet. En fin mulighet nå som vi på grunn av smittefare er avskåret fra så mange samtaler.

Tett på møtet, samtalen - hva skjer, hva muliggjøres? Mens samtalen starter i det bokstavelige, om drikke og tørst, beveger den seg – eller vikler seg – opp og ned, inn og ut av forskjellige lag, og ender med oppklaring og

åpenbaring. Gjennom samtalen med Jesus blir kvinnen bekreftet i hvem hun er, og som følge av det kan hun også ta inn hvem han er. For meg er dette et nydelig eksempel på hvordan de to ved hjelp av hverandres forskjellige kvaliteter og den åpne samtalen, blir tydeligere som seg. Ved hjelp av Jesus blir kvinnen tydeliggjort med alt hun er og har gjort, og ved hjelp av kvinnen blir Jesus tydelig om hvem han er: Messias. Et relasjonsfenomen så godt beskrevet av filosofen Martin Buber: «Jeg blir til ved Du´et. I det jeg blir Jeg, sier jeg Du. Alt virkelig liv er møte.»

Jeg vil tettere på, blir nysgjerrig på hva i situasjonen som virker så sterkt på kvinnen. Hva er det virksomme når hun forvandles fra å være skamfull og utstøtt til å bli oppreist og frimodig? Fri til å stole på og nære seg av det hun opplever, og modig til å dele, glede og inspirere andre, som vi leser om videre. I prinsippet har hun ikke mer enn Jesu ord å holde seg til og å stole på, samtidig vet jeg – og vi alle – hvordan møter involverer alle sansene. Vi ser, hører, lukter, smaker og kjenner hverandre. All erfaring starter med innhenting gjennom sansning, fra det ytre og det indre. Fra tysk `erfahren´ med grunnbetydning «å få tak i ved å fare etter, innhente». Dette er naturlig, ikke overnaturlig, og jo større oppmerksomhet om hva vi innhenter av sanseintrykk og hva de gjør med oss, desto større mulighet har vi til å forvalte det vi erfarer på tjenlige og nærende måter for oss selv og andre. Hva skal vi snu oss mot, og vekk fra? Hva er livgivende - fra Gud, hva er tappende – og ikke?

For meg er det livgivende å se hvordan kvinnen stoler på det hun erfarer. Kraften som ligger i å åpne seg, erkjenne og tro på det hun tar inn med sansene og ikke minst: virkningen av det, inne i seg. «Å våge møtets mysterium» er det noe som heter. Jeg tenker at vågestykket ligger i å møte hverandre – slik Jesus og kvinnen gjør – åpent og interessert, ikke bak skjold eller speil av fantasier og fordommer. Det ligger i å våge nærvær, som fordi det innebærer fravær av vurdering og fordømmelse, minner om stor kjærlighet. I møtet med Jesu respekt og kjærlighet, kan kvinnen – og vi – oppfylle det jeg tror er Guds ønske for oss alle, å være sanne som oss selv.

Kvinne, vann, brønn, mann.

Sann.